

Ivica Župan **BOŠKO PETROVIĆ** – prvih 50 godina djelovanja

Naš proslavljeni *jazz* glazbenik, vibrafonist, skladatelj, *bandleader*, producent, aranžer, vlasnik B.P. Cluba, koji vodi već 12 godina, 18. veljače proslavio je 65. rođendan i 50 godina umjetničkog djelovanja (prvi sastav utemeljio je 1950. u [kofjoj Loci). Sam prostor koji nam ovom prigodom stoji na raspolaganju oduzeo bi nam već i sam pokušaj suhog nabiranja svega onog što je Petrović u tih pola stoljeća postigao i svega onog čime je zadužio Zagreb i hrvatsku kulturu. Stoga navedimo samo da je on naš *jazz* glazbenik s najvećom reputacijom u svijetu (primjerice, 15 puta je svirao na Monterey Jazz Festivalu, jednom od najvažnijih svjetskih *jazz* festivala, od toga 13 puta i u samom festivalskom All Stars Bandu!).

Petrović je lani treći put zaredom bio pozvan na ugledni škotski Cork Jazz Festival, na kojem je tom prigodom predvodio međunarodni *jazz* sastav B.P. Club All Stars u kojem su, uz Petrovića, Marija Marvinina na bas gitari i Nevena Frangeša na klaviru, svirali i slavni američki trubač Lew Soloff, britanski saksofonist Richard Buckley, engleski bubnjar Martin Drew i slovenski gitarist Primož Grašič. S novoosnovanim Trijom Boška Petrovića prošle je godine često bio na turnejama po Sloveniji, Austriji i Italiji, i tako pronosio glas o hrvatskome *jazzu*.

Ujedno je i jedan od naših najvažnijih *jazz* skladatelja, što potvrđuje golem broj njegovih skladbi, od kojih najveći broj ne zastarijeva. Nadahnuće je, kaže, crpio iz bezgranične ljubavi za američkim *jazzom* i svjetskim *evergreenima* te iz lokalne glazbene baštine, svjestan da upravo u njoj može naći ideje za izgradnju vlastita skladateljskog stila, a ZJK, B.P. Convention i ostale sastave koje je tijekom 50-godišnje karijere vodio, za artikuliranje cjelokupnoga glazbenog identiteta, koji su s uspjehom ponudili

američkim *jazzom* zasićenu svijetu i ostvarili europski uspjeh. Stoga ne čudi da je Petrović glazbenik koji je među našim *jazzistima* snimio najviše nosača zvuka, a od toga velik broj za inozemne kompanije s najeminentnijim svjetskim glazbenicima. Uza sve to vlasnik je diskografske kuće Jazzette Records, a u *svome* B.P. Clubu organizira festivale *jazza* poput Zagreb Jazz Faira, Springtime Jazz Fevera, Sabora hrvatskog *jazza*, a *jazz* festival organizira i u istarskom Novigradu. Da nema tih festivala, zagrebačka publika gotovo da ne bi ni dolazila u doticaj s inozemnim *jazzistima*. Uzmemo li u obzir da samo u Jazz Fairu i Springtime Jazz Feveru sudjeluje prosječno po 50-ak sudionika i nadodamo li one koji su nastupali izvan festivalskih programa, nećemo pogriješiti ako ustvrdimo da je B.P. Club dosad ugostio preko tisuću umjetnika, među kojima su bila i mnogi velikani *jazza*, a Zagreb je - barem tada - bio dijelom Europe i svijeta.

Legendarni Zagrebački *jazz* kvartet, koji je utemeljen 1959. pod nazivom Kvartet Boška Petrovića, pronosio je diljem svijeta ime Zagreba i ucrtao ga u svjetski kulturni zemljovid. Nastupi ZJK-a bili su komplimenti cijeloj našoj kulturi, jer tijekom osmogodišnjeg djelovanja ZJK-a svirano je nešto najbolje što se u hrvatskom *jazzu* ikad čulo a u što se svatko može uvjeriti slušajući mali, ali probrani dio te ostavštine sakupljen na četiri CD-a i izdan u ožujku ove godine (Croatia Records 5325093).

Petrovićev je doprinos *jazzu* u Hrvatskoj i to što je na prijelazu iz 60-ih u 70-te u svijet *jazza* uveo, a poslije i afirmirao, cijeli tadašnji naraštaj *rockera*: Branu Živkovića, Vedrana Božića, Berta Krasnićija, Popa Asanovića, Nevena Frangeša, Sala Sadikovića, Marija Mavrina, Ratka Divjaka..., od kojih je Mavrin i danas član B.P. Club All Starsa.

Uvijek je bio "Zagrepčanec", i to u najboljem smislu te riječi. Za ilustraciju navedimo što nam je Petrović ispričao jednom prigodom: *"Prije otprilike 35 godina vodeći ljudi Jugoslavenske radiotelevizije ponudili su mi da prijedem u Beograd i tamo osnujem Beogradski džez kvartet. Trebao sam samo reći koliko zarađujem u Zagrebu, oni su mi jamčili dvostruko veću zaradu i stan, i još bi me plasirali po svijetu. Tim ljudima nikako nisam mogao objasniti da u Zagrebu ne živim i radim zbog novca, stana i zato što me Zagreb šalje po svijetu, nego da sam u Zagrebu zbog toga što volim taj grad, što spadam u njega, jer sam u njemu našao sjajne kolege s kojima sam mogao pokušati ostvariti svoj mladenački san. Drago mi je da sam cijelo vrijeme svoje karijere uspio ostati u Zagrebu, sa samo dva kraća izleta u inozemstvo. Kad god bih dulje izbio iz Zagreba, osjećao sam, da parafraziram Jacka Londona, 'zov divljine', nisam mogao opstati bez njega, a drago mi je da sam u njemu pronašao i dovoljan broj kolega koji su sa mnom dijelili entuzijazam, ideje i podršku publike... Reći ću i to da zbog toga što smo ime kvarteta promijenili u ZJK nismo mogli dobiti ni veći novac ni više posla, pogotovo ne u to doba. Ne želimo sada izigravati nekakve političke žrtve, što je danas u modi, ali je izvjesno da nam pridjev 'zagrebački' u imenu u to doba baš i nije pomogao. Na primjer, tadašnja JRT nije nas - s tim imenom - puno slala u svijet. Vrlo rano (a poslije i mene osobno) počeli su nas bojkotirati na Beogradskom jazz festivalu, a JRT je išla tako daleko da je u vrijeme kad je George Gruntz tražio da iz tadašnje Jugoslavije pošalju mene kao vibrafonista za EBU orkestar u Genevi (čak je napisao i aranžman posebno za mene) umjesto mene poslala beogradskog pijanista Vladu Vitasa!"*

Potkraj travnja objavljen je i CD Ethnology sa skladbama koje je Petrović stvorio nadahnjujući se narodnim melosom, a da je unatoč 65. godini još uvijek u kreativnoj snazi, dokazuje CD-om "Ubožnica svetog Milesa", što si ga je, udruživši se s neusporedivo mlađim kolegama, članovima Boilers Quarteta, također snimio upravo za rođendanski poklon i predstavio na rođendanskoj proslavi.

Svirajući na festivalu Springtime Jazz Fever, što je u B.P. Clubu trajao od 19. ožujka do 2. travnja, i to mahom svoje skladbe, Petrović je uspješno predstavio svoj novi trio u kojem još sviraju slovenski gitarist Primož Grašič i zagrebački bas gitarist Mario Mavrin. Format trija rekoncipirao je Petrovićev pristup glazbi i učinio je komornijom, nježnijom i svečanijom, a i od solista traži se drukčije "ponašanje" - svira se s puno više pratnje i u svakoj skladbi svaki član trija ima svoj solo. Sva su trojica odličnih glazbenika sjajno i opušteno rješavala ono što je glazba od njih tražila, ispreplićući melodijske pasaže i kontrapunkte i izvodeći briljantne međuigre. Petrović i Mavrin potvrdili su status najboljih pojedinaca u domaćem jazzu na svom glazbalu, dok je Grašičev daljnji skokoviti napredak uistinu impresivan.

Nove Petrovićeve skladbe poput "We Love You ZJK" i "Zagreb by Night", iskazivale su to i o ovoj komornoj izvedbi i potvrdile Petrovića kao glazbenika koji u jazzu još uvijek ima mnogo toga za izraziti, pa naš razgovor nismo uopće vodili o prošlosti, iako je upravo objavljena kompilacija od četiri nosača zvuka s probranom baštinom Zagrebačkog jazz kvarteta, nego isključivo o sadašnjosti i budućnosti Petrovića kao aktivnog jazz umjetnika.

WAM: Kako se rodila ideja da ponovno svirate u triju?

B.P.: Formacija trija rodila se manje-više spontano. Naime, Mario Mavrin sa mnom svira već 30, a Primož Grašič devet godina. U jednom trenutku, mijenjajući formacije B.P. Conventiona - koji je dopuštao tu slobodu promjena - dvije-tri godine vodio sam sličan trio s Mavrinom i gitaristom Damirom Dičićem. Formacija trija - vibrafon, gitara, kontrabas ili bas gitara - zanima me još od trenutka kada sam, prije mnogo godina, prvi put čuo trio Reda Norvoa s Talom Farlowom na gitari i Charlesom Mingusom i poslije Steveom Novoselom na kontrabasu. Takav trio je za mene kao vibrafonista bio raj na zemlji - nema bubnjara ni ostalih glasnih i oštrih instrumenata, pa se i s mekanom, komornom svirkom može puno toga izraziti, što se gubi kod jedne jake, na primjer *hard-bopperske* ritam-sekcije jer ona vibrafonista jednostavno "pregazi" i on mora svirati drukčije, glasnije, udarci su čvršći, pasaži su automatski drukčiji, teži... Leži mi, dakle, takav komorni način sviranja i sad mogu uživati u njemu jer su ostvareni i svi preduvjeti: na svu sreću, Mario se razvio u bas gitarista u pravom smislu te dvije riječi jer na svojoj šesterožičanoj Yamaha gitari svira i bas i gitaru, može oponašati jednu rekao bih tenor ili bariton gitaru, što vrlo često radi svirajući harmonije, preuzimajući Primoževu ulogu, ulogu gitare kao harmonijskog instrumenta, kako bi Primož mogao svirati single linije.

U par navrata silom prilika smo svirali u triju, što nam se jako sviđjelo i sve smo češće počeli i razgovarati o tomu kako bi nešto ozbiljnije trebalo napraviti sa zvukom što ga dobijemo kad sviramo nas trojica kad sviramo zajedno. Čak sam napisao i nekoliko aranžmana za trio. Prošle sam jeseni dobio par ponuda za nastupe ili turneje kad sam mogao odabrati i sastav i glazbenike, pa sam izabrao trio, s kojim sam do početka Spring Time Jazz Fevera ostvario 12

nastupa po Sloveniji i Austriji. Kad smo svirali u bečkom Jazzlandu, imali smo osam biseva. Razgovarao sam s bečkim kolegama koji su me došli čuti i vlasnikom kluba Axelom Menartom i svima im se ideja o triju učinila fantastičnom, svi su ustvrdili "da je to ono pravo". I to je zanimljiva stvar jer se moda uvijek ponavlja. Uspjeh kod publike i kolega glazbenika, veselje s kojima su primili taj zvuk, a nadasve veselje s kojim nas trojica sviramo, bili su presudni za našu odluku da neko vrijeme sviramo u triju, koliko dugo, doista ne znam. U studenome ove godine planiramo dvotjednu turneju po Austriji, Njemačkoj, Italiji i Sloveniji, a dotad ćemo, kad uhvatimo vremena, zapravo kad se sva trojica okupimo - problem je to što je Primož u Kranju, gdje je jako zaposlen, što je i logično s obzirom na njegove kvalitete glazbenika, aranžera, producenta i snimatelja - snimiti i CD jer ga uistinu moramo imati. Njegov je radni naslov "Zagreb By Night", po skladbi koju sam napisao prije godinu dana i koja će biti uvrštena u taj program. Ima nešto novog materijala, nešto starog, ali nanovo adaptiranog. Na primjer, na austrijskoj smo turneji koju sam spomenuo imali slobodan dan, pa sam predložio da se idemo malo naći s instrumentima koji su bili spremni u klubu za sutrašnji nastup i sa sobom sam donio note makedonske narodne pjesme "With Pain I Was Born", o kojoj smo večer prije, budući da sam spomenuo da je uvrštena na kompilaciju ZJK-a, pričali i razglabali o tajni njezina uspjeha. Činjenica je da je ta skladba - sa ZJK-om, Nonconvertible All Starsima, s B.P. Conventionom, B.P. Convention Big Bandom i u duu s Frangešom - spontano i, kako bi rekli nogometaši, na prvu loptu osvajala publiku. To je naprosto takva pjesma, takav ritam, originalna, drukčija, riječju, dobro pogođena skladba, pa sam pomislio zašto je ne bih vratio u repertoar za trio. Dapače, sad već razmišljam da napišem i nove aranžmane za dvije slične

skladbe - "Keka kolo" i "Green Mood" - i za jesenski program stvorim mali kolaž od tri stavka, koji će, uvjeren sam, ponovno naći svoju novu publiku i nove recenzente. Većina njih taj će kolaž prvi put čuti, a oni koji su ga čuli, ponovno će ga dobro primiti. Kad smo na Springtime Jazz Feveru odsvirali "With Pain I Was Born", sljedećih nekoliko dana pedesetak me je ljudi pitali jesmo li je snimili i kanimo li to učiniti. Svi su bili sretni što sam je konačno ipak vratio u repertoar.

Prema mojoj teoriji i praksi, jedan sastav je pravi band i ima šansu da preživi jedino uspije li se spojiti dva sata pozornice i 22 sata u hotelu, restoranu, kombiju ili zrakoplovu, dakle ako se "privatni" dio do turneje odvija lijepo, prijateljski, s veseljem, s ugodnom napetošću, s ugodnim iščekivanjem koncerta koji navečer slijedi, jedva čekajući da on počne. To se upravo događa s trijom. Mi se sjajno družimo i mislim da trio ima glazbenu perspektivu, puno toga za reći, a presudno je, ponavljam, to da su međuljudski odnosi u njemu dobri - moram se pohvaliti: pomladio sam se najmanje pet godina.

WAM: Nije li komornost koju pruža formacija trija zapravo uvijek bila u temeljima Vašeg pristupa jazzu, Vašega rukopisa? Nije li i cijela ostavština ZJK-a zapravo komorni jazz, glazba na koju se mogla nadograđivati suradnja s gudačima, Zagrebačkim solistima ili Zagrebačkim gudačkim kvartetom? Možda bi se moglo reći da u Vašem pristupu glazbi koju će svirati trio i nema velike novosti, samo je ponuđena nova forma?

B.P.: Kad govorimo o mom afinitetu prema komornom zvuku, morate znati da je on određen samom mojom sudbinom kao glazbenika. Počeo sam kao violinist, nisam dakle, svirao nikakav instrument koji "viče", nisam svirao niti trubu niti

bubnjeve. Dijelom sam, doduše, karijeru nastavio kao bubnjar i klavirist, ali sam je uglavnom ostvario kao vibrafonist, dakle na instrumentu vrlo suptilnog zvuka koji traži više ugođaj nego *attack*, nego perkusiju. Vibrafon spada među perkusionističke instrumente, ali tek kad mi kroz glavu prođe uspomena na Lionela Hamptona, koristim ga bubnjarski, ali to moraju biti neke vesele svirke; kad se radi o ozbiljnom koncertnom nastupu, preferiram lirski štimung, ugođaj i sadržaj više nego "reklamu", jaki zvuk i vesele plesne ritmove. Prema tome, trio koji upravo vodim uistinu odgovara mojem senzibilitetu kao glazbenika, skladatelja i aranžera. I moje su skladbe uglavnom "međimurske"...

WAM: Molske, tugaljive, melodiozne... Može li se reći da ste upravo zbog takvoga svoga glazbenog identiteta imali odlična suradnika u Dičiću, koji je Vam je po senzibilitetu vrlo sličan?

B.P.: Uspoređujemo li Dičića i Grašiča, možemo reći da su obojica sjajni gitaristi i suradnici, pri čemu je Grašičeva jača strana biti *player*, biti eksponiran naprijed, s brzim pasažama, pogotovo kad ih podupre s vokalizom. On je vrlo efektan, a da to pritom nije na uštrb glazbe. Dičić je introvertiran glazbenik koji svoju gitaru čuje više kroz melodiju i ugođaj, a i kao skladatelj mi je vrlo sličan. Često sam mu puta znao reći: "Ne znam jesam li ovu skladbu potpisao ja ili ti!" Zahvaljujući tomu, Dičić i ja smo fantastično komunicirali, što se vidi iz naših rezultata. Jako su mi drage snimke s ploče "Zeleno raspoloženje" koje su stvorili B.P. Convention, ali koje već predskazuju, anticipiraju i sadašnji trio, jer je zvuk sadašnjeg trija već onda "visio" u zraku. Bez obzira što je B.P. Convention bio kvartet, po konceptu, programu, zvuku, tipu aranžmana gotovo je identičan sadašnjem triju. Na žalost, jako je malo sačuvano snimki trija koji

sam činio s Mavrinom i Dičićem, jer nikad nismo odlučili nešto snimiti, pa se ono malo što je ostalo sačuvano nalazi u festivalskim fonotekama. Da smo nešto snimili, uvjeren sam da bi to i danas bilo vrlo zanimljivo. U svakom slučaju, točna je Vaša primjedba.

S Grašićem puno dobivam jer mi postavlja izazov - kao mladi glazbenik tjera me da vježbam i da budemo *al pari!* To je danas suprotna situacija od one koju smo imali u ZJK-u, gdje je Davor Kajfeš bio "Petrović", a Petrović je bio "Grašić". U ZJK-u sam svirao temperamentnije, puno više nota, duže pasaže, manje meditativno, a Kajfeš je svirao kao John Lewis u The Modern Jazz Quartetu, o čemu su kritičari vrlo često pisali ne samo ovdje, nego i vani. Ja sam tada bio sličniji Miltu Jacksonu, izrazitu individualistu, solistu, koji se tek disciplinom uklopio u aranžirane dijelove repertoara MJQ-a, a kad bi na red došli njegovi solo korusi, odletio bi poput ptice. Kajfež je bio sličniji Lewisu koji bi i u solu bio suzdržan, škrt i govorio je samo bitno. Poslije, u sastavima s Dičićem, opet sam bio ja taj koji je morao više "trčati", a Dičić je čuvao harmoniju, formu trija ili kvarteta, arhitekturu, a kad bi došao red na njegove solo korse, obično bi svirao jimhalloviski, više je ustrajavao na važnim mjestima, sadržaju, ljepoti zvuka, atmosferi, a manje na paradama i virtuoznosti.

Sada sam ja konačno došao u položaj da imam Grašića, izvanredna gitarista, koji uživa u eksponiranju, kojemu nikad dosta korusa u brzom tempu, pri čemu se ja mogu više koncentrirati na to da sažmem, rezimiram cijelu priču. (To je, dakako, došlo s godinama i to je meni olakšanje). Ja, dakako, još uvijek mogu svirati brzo, što dokazujem svirajući s "izbezumljenom" ekipom poput Lewa Soloffa, Jamesa Newtona ili Alvina Queena, koji me "potegnu", ali upravo u triju imam tu mogućnost rezimiranja i sažimanja, s jedne strane zato što je

Mavrin pratnja, ali i ravnopravni solist, u svakoj skladbi i on može imati solo. Vrlo često u toku večeri on jednu skladbu svira potpuno sam! Prije četiri-pet godina izmislio sam duhovit štos: nakon četvrtog bisa, kad se konačno hoćemo maknuti s pozornice, obično odsviramo "Body and Soul". Počnemo sva trojica, sviramo do sredine, potom ja siđem s pozornice, Grašić svira sredinu i potom se i on miče s bine, pa Mavrin ostaje sam na pozornici i kad potpuno sam dovrši skladbu i udari zadnji akord, i on silazi s pozornice i to je uistinu kraj našeg nastupa. U triju je sjajno i to što svi možemo sve: i ja mogu uzeti treću i četvrtu palicu i ako treba harmonijski pratiti, Grašić može svirati basove, a Mavrin solo.

U kojoj je mjeri trio bio zanimljiv i uspješan, čak i pred širokim auditorijem, dokazuje naš nastup održan svojedobno na jazz festivalu u Bombayu u Indiji, gdje smo, pred šest tisuća posjetitelja, nastupali na velikom stadionu za *cricket*. Prije nas svirao je flautist Herbie Mann s gomilom udaraljki, a poslije nas Shakti s vrlo jakim elektronskim zvukom. U "sendviču" između ta dva sastava mi smo, s vibrafonom, bas gitarom i gitarom, poput tri leptira, kako se Dičić slikovito izrazio, umirili cijeli stadion i postigli fantastičan uspjeh, a upravo je taj kontrapunkt u "sendviču" bio zgodan. I u jednoj takvoj situaciji pokazalo se u praksi da koncept trija, gdje su u prvom planu glazba, poezija i šapat, može postići uspjeh i na stadionu.

WAM: Dirljivo je kako Grašić skokovito napreduje. Kako ste ga otkrili?

B.P.: Njegov napredak nije dirljiv, nego "grozan"! Zastrašujući! To što me Vi pitate, svi me pitaju. Kad smo sada svirali s Nigelom Hitckockom i Alanom Skidmorom, već su me oni na prvoj probi pitali: "Gdje si ga našao?". Po mom sjećanju, upoznao sam ga prije deset godina na jednom koncertu što sam ga s

Joeom Passom i Damirom Dičićem održao u Klagenfurtu, na koji ga je doveo "Keks" Kleinschuster. Grašič je u to vrijeme u Klagenfurtu studirao gitaru na jazz odsjeku. Potom smo se vidjeli na nekakvom *jam-sessionu* u Ljubljani ili Grazu. Kad sam ga prvi put čuo na pozornici, odmah sam, kao dobar lovac, digao glavu, kao dobar *skaut* dobro sam načulio uši. Poslije sam ga slušao i iskušavao na još nekim neobaveznim svirkama, to više što sam u to vrijeme odlazio u Kranj gdje je tada djelovao jedan zgodni jazz klub, a gdje sam upoznao i njegove roditelje, vrlo drage ljude, a poznam mu i strica koji je godinama bio trubač u Adamičevu i poslije Privšekovu Big-bandu. Dvije su kranjske familije najmuzikalnije: Grašiči i Kranjčani, u kojima se svi bave glazbom, profesionalno ili amaterski, ali, baš kao u Bachovoj familiji, i te cure koje doma, dok kuhaju, sviraju klavir i čine to odlično.

Grašič mi je odgovarao i kao čovjek i kao glazbenik. U to je vrijeme duo koji sam vodio s Nevenom Frangešom ulazio u svoju treću, posljednju godinu. Već sam se bio umorio od toga, da se tako izrazim, komorno-komornog zvuka dua i sve sam češće počeo osjećati potrebu za ritam-sekcijom. Iako to razdoblje suradnje s Frangešom držim dragocjenim u mojoj karijeri, tražio sam novi izazov. Grašič se mogao sjajno iskazati jer sam tada imao izvrsnu ritam-sekciju: Frangeša na klaviru, Mavrina na basu i Alvina Queena ili Martina Drewa na bubnjevima, a povremeno bi se, umjesto Mavrina, pojavljivao i N.H.O. Pedersen na kontrabasu. Zavaljujući svirkama s takvim glazbenicima, Grašič se počeo razvijati u gitarista svjetske klase. Već prije četiri godina rekao sam mu da ću mu - iako ću ja u tome najviše izgubiti - svojim vezama i poznanstvima, pristane li na to, pomoći da se u Americi odmah snađe, da dobije trenutačan "ulaz", snimanja. Navodio sam mu da je golema šteta da njegova nadarenost ostane u

Kranju i da se tek povremeno čuje u Zagrebu, Grazu i Corcu. No on mi je odgovorio da ga veseli živjeti u Kranju, s obitelji, u kojoj upravo očekuje četvrto dijete, raditi u vlastitu studiju (on je i kompjutorski tehničar!), biti producent, biti blizu roditelja, s prijateljima iz djetinjstva, a i bez Amerike i svega toga o čemu mi ti govoriš ja, s tobom, imam dovoljno svirke s velikim svjetskim glazbenicima. Meni je to, kaže on, sasvim dovoljno. Dotukao me je protupitanjem: "*Zašto ti nikad nisi ostao živjeti vani?*", čime me je potpuno razoružao.

WAM: Kakve su perspektive Vašega međunarodnog sastava B.P. Club All Stars s kojim ste lani nastupili na festivalu u Corcu?

B.P.: Tri puta sam nastupao na jazz festivalu u Corcu. Prvi put sam bio pozvan kao solist i svirao sam uz pratnju kvarteta irskog saksofonista Lena McCartyja, drugi put s kvartetom (Petrović, Mavrin, Grašič i Drew) kojemu se kao gost priključio Richard Buckley, a prošle smo se godine, s Frangešom i američkim trubačem Lewom Soloffom, pretvorili u septet.

Kad god se govorilo o hrvatskome *jazzu*, nitko od vas novinara o tom sastavu nije pisao kao o sastavu. Doduše, B.P. Club All Stars je "pjesnička sloboda", otvorena forma, tko je za određenu prigodu pozvan pod njegovu zastavu, pozvan je, ali s obzirom na to što u našem *jazzu* znači B.P. Club, a držim da puno znači, i taj bi međunarodni sastav trebalo uzimati i tretirati kao sastav, bez obzira na to što nije stalan i bez obzira što se stilski mijenja prema profilu glazbenika koji su tom prigodom u njemu. B.P. Club All Stars će odsad trajati kao trio, s tim da ću povremeno dodavati bubnjara, saksofonsku sekciju, klarinetista, pjevača ili nekoga trećeg.